

K6176

Vse Svit

№ 5

ВІДВАЖНИХ БОРЦІВ ЗА КОМУНІЗМ ВИРВАНО З ФАШИСТСЬКИХ ЛАБЕТ

В'язні німецького фашизму, героїчні сини робітничого класу—товариші Дімітров, Попов і Танев повернулися на батьківщину трудящих всесвіту—в СРСР

На фоті: т. Дімітров на Білорусько-Балтійському вокзалі, де він зустрічав свою матір (праворуч) і сестру.

Т.т. Попов, Дімітров, й Танев в день прибуття з німецьких застінків розмовляють з представниками преси.

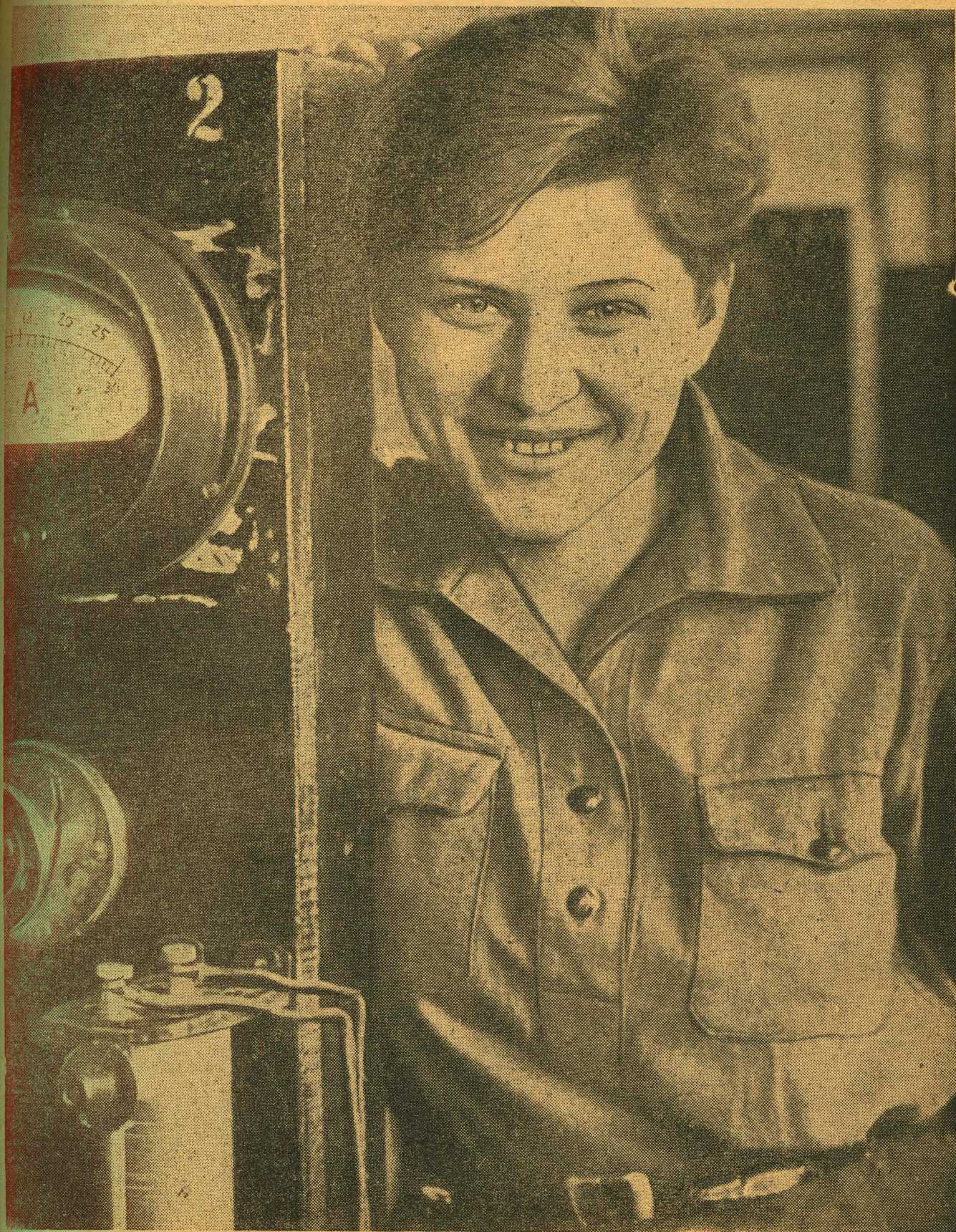
Делегати кращих ударників московського Електрокомбінату в гостях у т.т. Дімітрова, Попова і Танева. Тов. Дімітров розповідає делегатам про обставини своєї боротьби проти фашистів.

БЕРЕЗЕНЬ
№ 5 — 1934

Всёвіт

ХАРКІВ
ВУЛ. КАРЛА ЛІВНІХТА, 11.

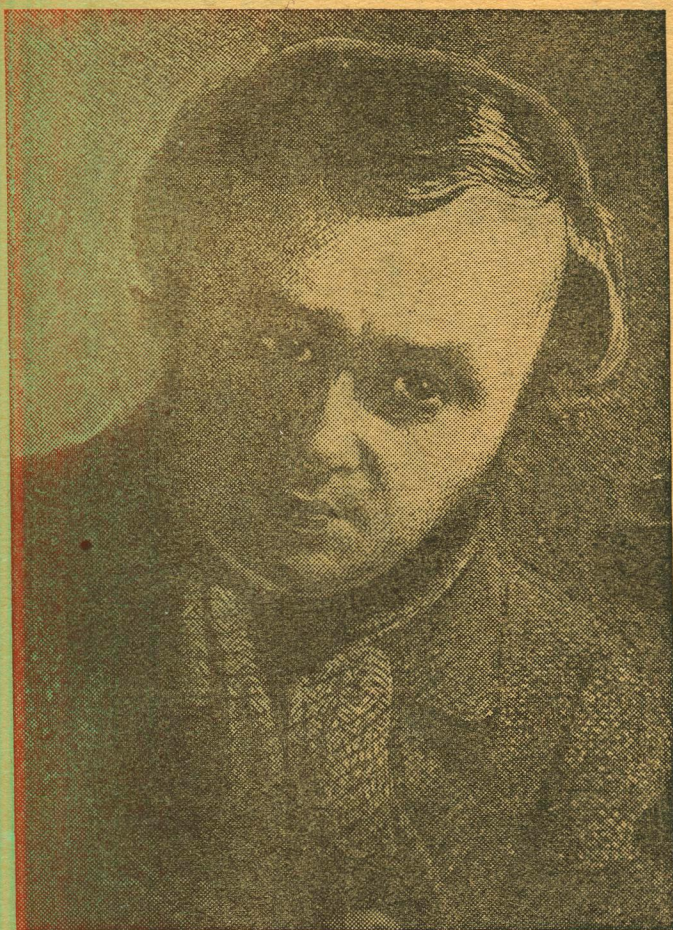

Тетяна Дмитрікова, організатор і бригадир першої на Україні Сталінської бригади (Харківський Електромеханічний завод ім. Сталіна)

ЦЕНТРАЛЬНА ЗАУНОВІ
БІБЛІОТЕКА

ВЕЛИКИЙ ПОЕТ — РЕВОЛЮЦІОНЕР

Т. Г. Шевченко за молодих років (автопортрет)

Трудащі Радянської України вшанували пам'ять Тараса Григоровича Шевченка з нагоди 120 роковин з дня його народження.

Шевченка ми згадуємо не тільки в ювілейні дати. У визволеній від жорстокого гніту російських та українських поміщиків і буржуазії Радянській соціалістичній Україні пам'ять поета-революціонера шанують, його творчість знають і люблять широкі маси трудящих. Радянський уряд і комуністична партія дуже багато зробили для цього. Досить згадати про розпочате спорудження у Харкові монументального пам'ятника поетові, що здійснюється з ініціативи тов. Постишева.

Тепер за нового керівництва НКО, за особистою ініціативою Павла Петровича Постишева — проект пам'ятника затверджено і вже приступили до його будівництва. Очищений від контрреволюційної зграї Річицьких, Пилипенків й інших, інститут Шевченка успішно опрацьовує по-не академічне видання творів Шевченка. Підготовлено вже перший том поезій і широко

розгорнуто роботу над останніми (всіх їх має вийти десять томів) з тим, щоб виготовити до друку всі на кінець 1937 року.

Малярство Шевченка — багата і велика вкладка в українську революційну культуру. Багата спадщина була розкидана по території всієї колишньої царської Росії: в музеях, в архівах колишніх департаментів поліції, в поміщицьких маєтках, припадала пилом і тільки тепер за радянської влади зібрано майже всю малярську творчість Шевченка. Розгорнуто й роботу коло влаштування всеукраїнського музею Шевченка.

Вперше в історії виготовлено до друку збірник вибраних поезій Шевченка на єврейській мові. В ювілейні дні Всесоюзна й Білоруська академії в Ленінграді й Менську влаштували доповіді та урочисті засідання, присвячені Шевченкові, багатомовна преса народів СРСР приділила багато місця цьому ювілею

на своїх сторінках.

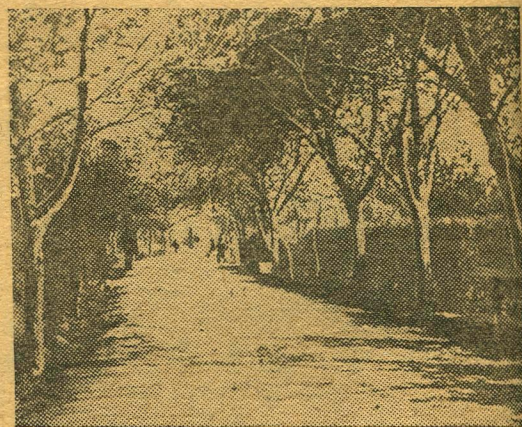
Чим же пояснюється от ця зацікавленість трудящих мас поетичною постаттю Шевченка.

Шевченко — це не просто великий поет і художник — він перш над усе поет — революціонер-борець. Його творчість прохоплена безмежною любов'ю до гнобленого поміщицького селянства й наймитства і безмежною зневагою до гнобителів і тих, хто помагав їм.

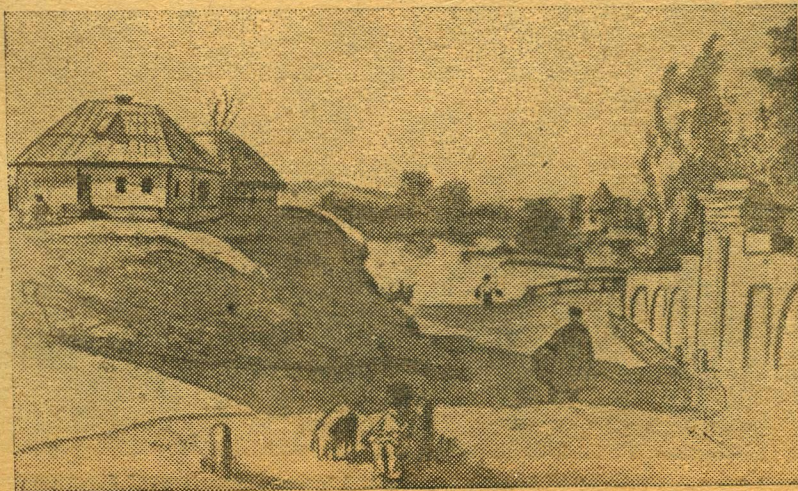
Виходячи на широкий творчий шлях, Шевченко спочатку натрапив на літературні, етнографічні й історичні твори дворян-українолюбів і підпав частково під цей вплив, що позначалося перш над усе нотками націоналізму. Та увійшовши глибше в вивчення життя на Україні й у всій миколаївській імперії, Шевченко зрозумів, хто йому і його класу ворог, а хто друг.

У дальшій поетичній творчості, насиченій закликом до боротьби за визволення селян з поміщицької експлуатації, Шевченко покладав надії лише на силу самих же гноблених. Дальша поезія його безпосередньо зв'язана з думками й бажаннями гнобленого селянства, з його пориваннями до визвольної революційної боротьби. В цій непримиренній боротьбі Шевченко перший на Україні, голосно заговорив з кріпаком зрозумілою мовою. Він йому сказав:

Добра не жди,
Не жди сподіваної волі —
Вона заснула: цар Микола
Її припав, а щоб збудить
Хирену волю, треба миром,
Громадою обух станить
Та добре вигострить сокиру
Та й заходиться вже будить!

Садок, що його насадив великий поет в Олександрівському форті, де він відбував заслання

Село Решетилівка — малюнок Т. Г. Шевченка

Дальше Шевченко розшифровує й нещадно викриває поміщиків, орендарів, чиновників і, то не тільки польських, єврейських, але на одне місце ставить і українських. Про цих останніх, Шевченко облишив думку, що вони „схаменуться“ і заявляє прямо:

Ви любите на братові
шкуру, а не душу,
Та й лупите по закону.
Ліберал — панок український це
Патріот, убогих брат,
Дочку й теличку
однімас
У мужика.

Повернувшись із заслання до Петербургу

Шевченко уникає навіть зустрічів із такими „землячками“, тобто — українськими панями — а сам активно включається в оточення революційно-демократичних елементів, що скупчувалися навколо Чернишевського, Добролюбова, Курочкіна тощо. Це були ті люди, про яких Ленін пізніше каже: „І коли віки рабства настільки забили і притупили селянські маси, що вони в час реформи були нінащо не здібні, крім розрізнення повстань, скоріше навіть заколотів, неосвітлених ніякою політичною свідомістю, то були і тоді уже в Росії революціонери, що стояли на сторожі селянства і розуміли всю нікчемність, всю убогість славнозвісної селянської реформи, увесь її кріпосницький характер“.

Особисті стосунки з революційними демократами, як от Чернишевський, революційні традиції від спадщини декабристів, петрашевців, впливи революційної думки заходу через Герцена тощо створювали виховавчі революційні обставини. Шевченкова творчість відгукалась на ідеї боротьби не лише з формально-кріпачкою, поміщицько-дворянською системою, але й тим видом народжуваного капіталізму, що не протиставлявся кріпаччині, а пішов з нею на єднання, і реформами, робленими в його інтересах, та лібералізмом своїм підпирив уже давно загинилий феодальний лад, дякуючи чому феодалізм в Росії дотяг аж до 1917 року. Часів Шевченка в привілейованих верствах та різних чиновницько-урядових колах згущували ідеї «народності», «відчизни», реформ згори, держави з «народолюбивим монархом» на чолі. Від них ні на крок не відставали й українські панки й підпанки, а значна частина українофілів навіть випередила у вихвалюванні «гуманного» монархізму (Костомаров, Куліш, Білозерський тощо).

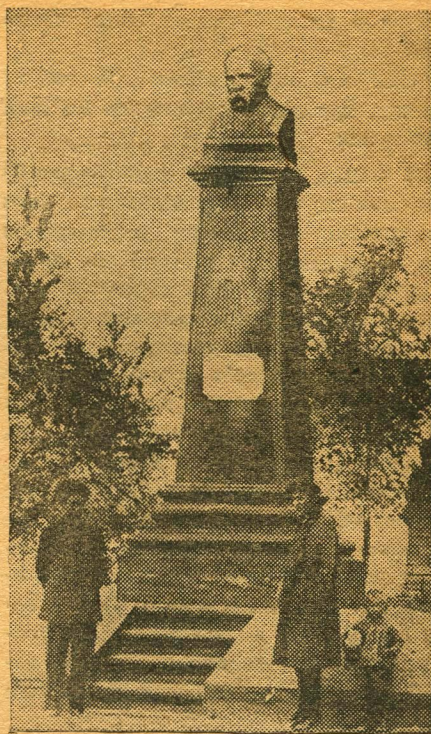
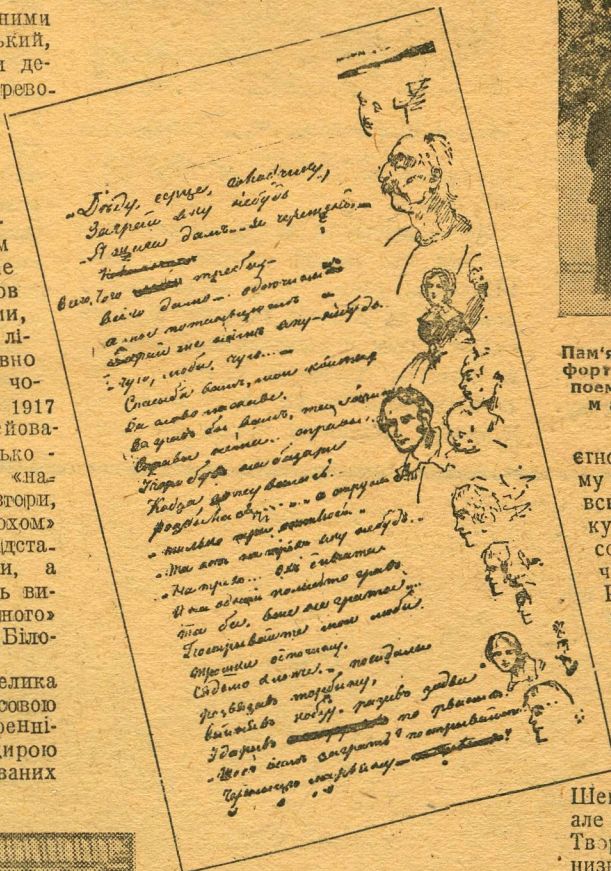
Серед цього продажного хору велика постать Шевченка палає класовою зневагою, політичною непримиренністю та гнівом помсти і світила широку видану любов'ю до експлуатованих шарів суспільства.

Портрет В. М. Максимович (роботи Т. Шевченка)

У боротьбі за Шевченкову спадщину, що тягнеться й до сьогодні, — і тепер в особливо загострених формах, — ідеологи української буржуазії, намагаючись використати творчість поета-кріпака, як знаряддя закріпачення й визиску українських трудящих, змушені вдаватися до фальшування й спотворювання творчості Шевченка. Пальма першості в цьому належить патріархові буржуазної націоналістичної ученості й контрреволюції — Грушевському, що „мирив“ Шевченка навіть з царатом.

„Робити з Шевченка щось таке, чому нема місця в рамках російської державності і російської церкви, робити з його імені гасло протесту проти політики пра-

Пам'ятник поетів біля Новопетровської фортеці. Ліворуч — автограф Т. Шевченка з поези „Мар'яна черниця“ — з оригінальними малюнками поетовими

вностями. Ну, а радянська влада цьому вченому українському буржуа і всьому його класу, звісно, не до смаку. Стежкою Грушевського йшли, бессоромно фальшуючи Шевченкову творчість, Ол. Дорошкевич та ціла плеяда Річицьких, Пилипенків — агентів готованої інтервенції і колоніального поневолення Радянської України.

Як фальсифікувала Шевченка українська буржуазія — це дуже добре зрозумів другий великий український письменник І. Франко. Оглядаючи історію української літератури, він зауважує, що „язиком

Шевченка сучасна публіка впирається... але основи... світогляду не розуміла. Твори Шевченка справді породили цілу низку наслідувань, та тільки наслідування ті — як ось „Досвіткі“ Куліша, вірші Кониського і др. найбільше показали, як далеко було українській суспільності і навіть чільним її писателям до розуміння основних поглядів Шевченка і до того, щоб стати на тім, до чого він дійшов, і йти далі з того пункту, на котрім він зупинився. Наслідуючі підхопили тільки деякі боки, деякі властивості Шевченкової творчості і то, звичайно, підхопували найслабіші боки найменш характерної властивості, та й (тут навіть не доходило ані з погляду на форми, ані з погляду на зміст (того, до чого дійшов був Шевченко на крилах свого генія).

Після повороту з заслання Шевченко позбувся націоналістичних забобів. Ось дуже цікаві в цього приводу думки Чернишевського що особисто був у дружніх стосунках із Шевченком і через свій революційний світогляд міг найправдивіше схопити основні ідеї Шевченка. Чернишевський, називаючи Шевченка «непорушним авторитетом», так передає його мірку-

вительства, проти нинішнього російського життя — се щось не доумінне — писав він.

А коли робітники й селяни взяли владу на Україні до своїх рук і почали за проводом Ленінової партії будувати нове суспільство без холопа і без пана, тоді Грушевський робить з поета прапор протесту проти цієї країни. 1929 року Грушевський в одній із своїх статей говорить, що „московський імперіалізм провалив українське життя“, а далі, присягаючись тінню Шевченка він з погрозою вигукує „се життя не вмерло, і приїде час, і встане Україна, як прокопував кобзар“.

Чому Грушевський робить такі разючо протилежні маневри? Чому Грушевський Шевченка з царською владою примирив, а з радянською „посварив“?

А тому, що Грушевський сам уміщався в рамках царату, зживався з ним і добре себе почував під його опікуством з своїми ма-

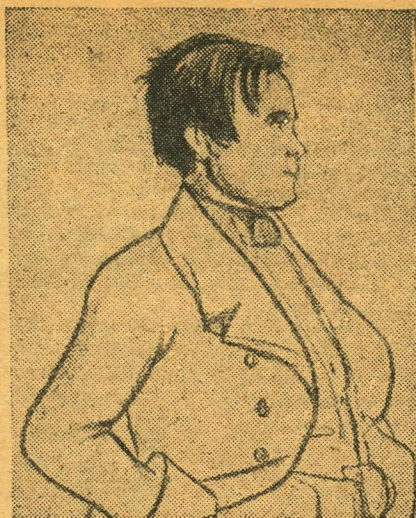

вання в питанні національних відносин:

«Він остаточно з'ясував для нас ту істину, яку давно припускали ми самі. Ось вона:

В землях, населених малоруським *) народом (всередині у відносинах між малоросами і поляками прунтувалася не на національній різниці або віро-підданстві, — це була ворожість класових стосунків між селянами і поміщиками. Більшість поміщиків там поляки, тому недовір'я селян до поляків — просто недовір'я до поміщиків. Від польського селянина польський пан вимагав ні наскільки не менш, чим від малоруського селянина... Тут справа в грошах, в станових привілеях, і ніскільки не в національностях чи віро-підданстві... малоруський пан і польський пан стоять на одному боці, і мають одні й ті ж інтереси: малоруський селянин і подільський селянин мають абсолютно єдину і ту ж долю» («Лі

*) Вирази «малороси» замість українці тощо, Чернишевський був змушений вживати з цензурних міркувань.

Молодий Шевченко. Мал. худ. В. Шгернберга
тературное наследство», № 3 ст. 101—102, 1932 р.

Ми — звичайно, далекі від того, щоб творити так званий «червоний культ» Шевченка: робити його марксистом у поглядах на класову боротьбу і інтер-націоналістом у поглядах на національ-не питання. Таким Шевченко не був, та й не міг бути, як на ту конкретну історичну обстановку, в якій він жив.

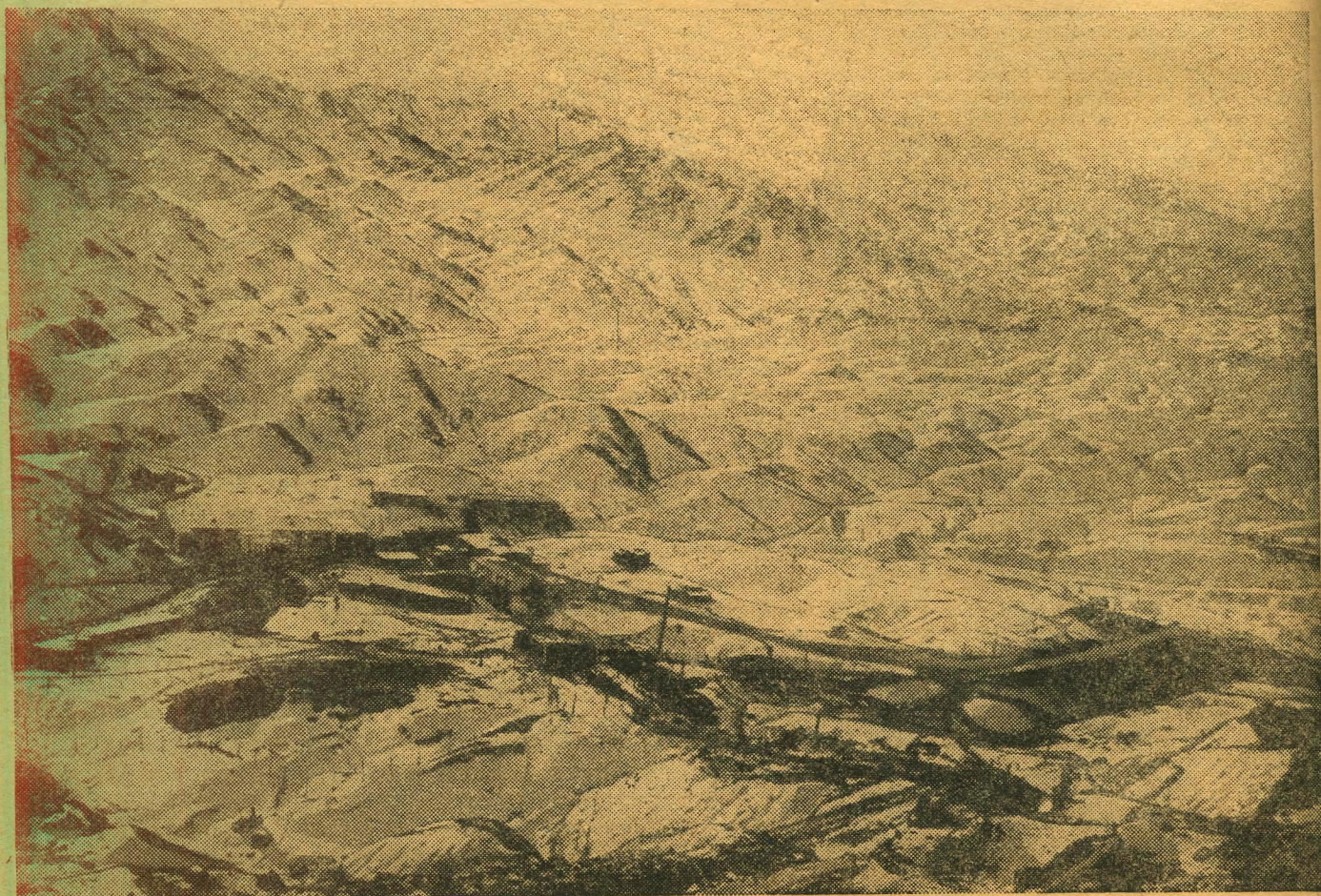
Ми беремо Шевченка таким, який він був: співцем визвольних прагнень-тів і ненависті до класових гнобителів українського трудячого селянства, співцем тлибкою і щиро запаленим ре-волюційними ідеями тієї доби, коли історія висувала завдання буржуазно-демократичної революції.

Ленін казав: «Є дві національ-культури в кожній національній куль-турі. Є великоруська культура Пуриш-кевичів, Гучкових і Струве, — але і також великоруська культура, що ха-рактеризується іменами Чернишев-ського і Плеханова. Є такі ж дві куль-тури в українців, як і в Німеччині, Франції, Англії, у євреїв і т. д.»

Отже, кожна нація має дві культури: реакційну і революційну, що склада-ється в процесі боротьби класів. В Ро-сії була культура Пуришкевичів — реакційна і була культура Чернишев-ського — революційна. На Україні так само була культура Кулішів — реак-ційна і культура Шевченка — револю-ційна культура.

От чому пам'ять великого борця і поета і шанували ми у день 120 річчя його народження.

Ан. КОСТЕНКО.

В Шурабі (Таджикистан) 1930 року почалося будівництво вугільних шахт. Проектна потужність шахт—2 мільйони тонн вугілля на рік. На фоті — вид на шахти № № 7 і 9 та робітничі бараки

Г Л А Г У Т І

ТАРАСУ ШЕВЧЕНКОВІ

В і д п о в і д ь н а „З а п о в і с т ь“

Встань, за Вкраїну замучений
З ночі, з могили встань!
Всесвіт освітлено з кручі
Сяйвом Дніпра твого—встань!

Встань, подивися — де
зlidні?
Гніт у краю твоїм де?
Раб учорашній — сьогодні
Вільно і весело йде!

„Малой Россиї“ немає.
Львиця трощить ланцюги,
Ім'я України Червоної
Славлять моря й береги.

Встань і над синім
обшаром
Вільним орлом кружляй.
Бачиш — достатком і
щастям
Квітне твоя земля.

Заклик пророчий почуто,
Бачиш — народ твій устав.
Лисом наляканим ворог
Кинув долини й міста.

Вирвав неволі коріння
Жовтень залізом руки.
Браття проснулись.
Прокинься ж,
Сам хоч на мить
прокинься!

Збито руками народа
Меч, що носився мов крук.
Збито — і катові плечі
Зовсім позбулися рук.

Встань, і побачиш ти
нині —
Мати твоя стара
В спілці народів — пер-
лина,
Юних республік сестра.

Степ України кохаєш
Нині не тільки ти.
Всім пролетаріям світу
Має Дніпро твій світити.

Води його на пороги
Потомбатрацьким текли.
Води, що власною кров'ю
Щедро народ твій доливав,

Нині побід водоспадом
Поять поля далини.
Й квітне твоя Україна
Садом труда весняним.

В лютих боях за віт-
чизну
Часто один ти ставав.
Знй: боронить її стане
Сила труда світова.

Голос живий і могутній!
Ти крізь віки не замовк.
Ім'я і заклик Тараса
В наших серцях несемо!

* * *

Це ж і мою вітчизну
Круки шматують на
кров.
Хоч під крилом Радо-
влади
Притулок сам я знайшов.

Тільки і тут мені сняться,
Сняться і вдень і вночі
Тисячі рук у кайданах.
В ярмах — ший тисячі.

Та над примарами чор-
ними
Зводить світанок чоло.
Бачу — встле над Іраном
Прапор багряним крилом.

Леніна ділом здобуто
Волю, Вкраїно, твою,
Завтра і Персія, вірю,
Ввійде в радянську сім'ю.

В свято на землях Ірана,
Славлячи вільний Шіраз—
В братній сім'ї пом'янемо
Ми тебе, рідний Тарас.

Переклав з перської
ТЕРЕНЬ МАСЕНКО.

„ТІТКА ІЗ БАЙОНА“

Трапляється: трісне каналізаційна труба і залле брудом вулиці. Такий „пасаж“ трапився у політичному житті французької буржуазії. Мільярдна афера Ставицького викинула на поверхню весь бруд, всю гниль, всю нечисть буржуазного режиму.

Навіть у Франції, цій класичній країні афер і продажності, країні пана мократії—афера Ставицького є абсолютно виняткова своїми масштабами.

Аферист з великим тюремним стажем, шахрай і співробітник охорони Ставицький зумів пограбувати країну на багато сотень мільйонів франків. На його утриманні були депутати і міністри, генерали і посли, судді і профекти поліції. Він був свій у вищому світі Парижа, жив мало не поруч з президентом, мав свої театри, журнали, вілли, бігові стайні... На чолі організованих Ставицьким дутих товариств і компаній стояли люди з великими аристократичними титулами, кавалери ордена почесного легіона і інших орденів. Афера, на якій засипався цей майже легендарний шахрай, була дуже примітивного характеру. Він заснував у маленькому містечку Байоні банк з ломбардом, поставивши на чолі його депутата парламенту. Цей банк почав випускати бони на сотні мільйонів франків. Банда шахраїв так розперезалась, знахабіла, що на деяких бонах ставила підпис „тітка із Байона“. За допомогою міністерських циркулярів і продажною пресою Ставицькому пощастило розмістити ці бони серед банків, страхових товариств і приватної публіки на півмільярда франків.

Серед інших співучасників банди Ставицького заарештовано редактора „ліво-буржуазної газети „Волонте“ — Дюбаррі, який одержав від Ставицького 2 мільйони франків. Дюбаррі — це прізвище знаменитого свого часу французької повії і коханки Лідєвіни XV. З цього приводу орган французької компартії „Юманіте“ слушно пише: Кожний буржуазний режим має свою „Дюбаррі“.

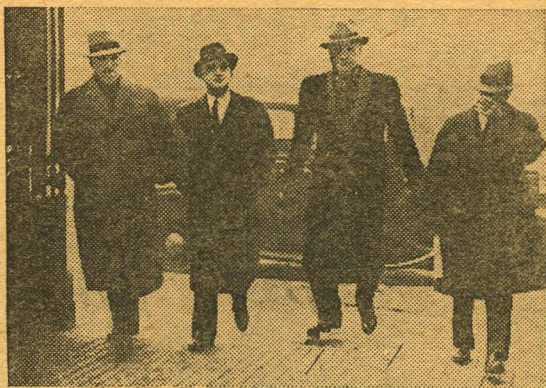
Коли аферу байонського банку викрито, поліція поспішила приборати Ставицького, який міг би виявити надто багато таємниць. Його убили в глухому селі і оголосили, що Ставицький „заподіяв самогубство“. Але вгамувати грандіозний політичний скандал не пощастило. Виявилося, що прийнятні три міністри останнього кабінету Шотана були на утриманні Ставицького. Виявилось, що продажні судді 19 разів відкладали одну справу Ставицького, що з архіву поліції зникли всі дані про карне минуле, що із суду викрадено 1200 документів про його афери.

Виявилося, що префект паризької поліції К'япп, друг блоґвардійців і шеф фашистських банд,

нуло всю країну. Уряд Шотана подався до демісії. Новий уряд Даладье змушений був звільнити профекта К'яппа, як надто скомпрометованого у справі Ставицького.

Тоді фашистські банди вийшли на вулицю з вимогою відновити К'яппа на посаді. Уряд Даладье від перших же вигуків фашистської навалочі вмиг розпався. Утворено уряд „національної єдності“, до якого ввійшли поруч з радикалами і неосоціалістом Марке — представники войовничого фашизму і найчорнішої реакції.

Утворення нового уряду є крок до одвертої фашистської диктатури. Французькі робітники відповіли на наступ фашизму грандіозним загальним страйком, могутніми демонстраціями і барикадами.

Поруч з буржуазною пресою Ставицький використовував також і театр для збільшення свого впливу, а також для кар'єри своїх численних коханок. Він був власником театру „Ампірі“, прем'єршою якого він зробив угорську балерину (і за чутками, шпигунку) Ріту Г. Директор „Ампірі“ Гайотт був членом зграї Ставицького. На фоті — заарештований Гайотт (другий зліва)

Перелякана французька буржуазія всіх сил докладає, щоб вгамувати нечуваний політичний скандал. Навколо справи Ставицького намотується кривавий ланцюг нових злочинів і вбивств. Убито завідувача фінансової секції паризького суду Пренса, який мав документи, що викривали участь понад ста депутатів у аферах Ставицького. Таємниче захворів (за чутками його отруїли) заарештований депутат Боннор, що збирався видати ряд учасників зграї Ставицького серед видатних державних діячів.

Були спроби викрасти документи в справі Ставицького з байонського

суду... Парламент обрав комісію для розслідування, а фактично для похорону цієї справи... Та хоч як шалено працюють пожежні команди і похоронні бюро буржуазного „правосуддя“, не пощастить їм приховати від мас всю мерзоту того режиму, що його душею і символом є Ставицький і К-о.

К. ЛІНД.

Що це за „зворушлива сценка? Це німецькі фашисти так демонстративно вітають свого англійського одноплемика, нач. штаба англійських націонал-соціалістів Томаса. Отже англійські робітники мають нагоду пересвідчитися, що в разі перемоги „синіх сорочок“ їх чекає та сама доля, що і німецьких робітників

видав Ставицькому фальшивий паспорт для втечі.

Та все це лише початок. На поверхню вплив грандіозна афера Ставицького з угорськими облігаціями, в якій знову таки були замішані міністри, депутати, журналісти... Впливли залаштункові афери Ставицького під час конференції в Стрезі... Майже одночасно виявилась 200-мільйонна афера банку Жоржа Александра і афера банку Саказан...

Розкриття цієї вакханалії афер і шахрайства, цієї нечуваної продажності усього державного апарата глибоко сколих-

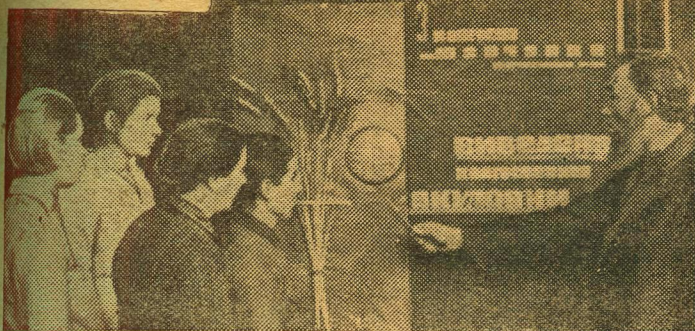

Слідом за аферами Ставицького викрито низку інших афер, серед них аферу банку Жоржа Александра на 200 мільйонів франків. На фоті: Жорж Александр ховає своє лице від газетних фото-репортерів.

ОДНА

пшениця акуловна

ПШЕНИЦЯ „АКУЛОВКА“. Багато, дуже багато праці для улюбленої справи довдав протягом багатьох років в тепершній колгоспник з артлі ім. Шевченка, Генічеського району тов. Акулов. Він самотужки працював коло виведення високоврожайних сортів пшениці. Старанно щороку по зернятці відкладаючи найдобрише насіння, він домігся, кінець кінцем, того, що сотня зерен з вирощеної ним пшениці важить 65 грам замість звичайних 30 грам.

Досвідницькою працею т. Акулова зацікавився Центральний Будинок Колективістів, що оце недавно організував виставку досягнень т. Акулова і доповідь його на нараді агрономів. Дніпропетровський Облвиконком преміював т. Акулова.

На фото: т. Акулов пояснює колгоспникам в Центральному Будинку Колективістів, як домігся він своїх високих врожаїв.

СІВБА. Закріпити торішні величезні перемоги в колгоспному будівництві, далі підвищити врожайність, допомогти остаточному здійсненню гасла про заможне життя в більшовицьких колгоспах — таке важливе завдання весняної сівби 1934 року. Мудрий провід партії, її вождя т. Сталіна забезпечили колгоспників все, що потрібно для цього. Справа тепер залежить цілком від самих колгоспників, від ретельнішої, вчасної підготовки: справного ремонту машин і передусім тракторів, очистки, протруювання і перевірки насіння, правильного розставлення робітної сили, організації харчування в полі, чесної ударної праці всіх бригад, всіх колгоспників.

На фото: кращий бригадир колгоспу „Шлях Леніна“ т. Кіашко перевіряє якість ремонту сівалок.

В СРСР тисячі „непереможних“ кочовників-циган осіло по містах для трудового життя. Створено циганську газету, є циганський театр і, що головне, працюють уже чимало курсів і шкіл для подолання одного з основних лих циганських — неписьменності.

У Харкові на вул. Котлова виникло кілька нових будинків, де почали осіле життя кільканадцять циганських родин.

Старі прадідівські циганські ремесла використані тут за до-

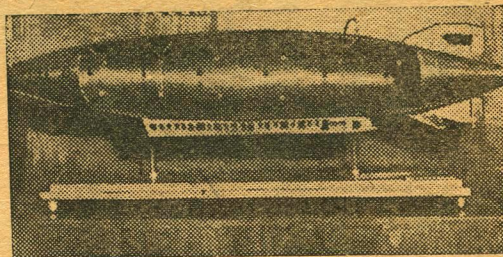
Ш О С Т А

МЕТАЛЕВИЙ ДИРИЖАБЛЬ. Багато років тому винахідник Ціолковський, що його буржуазні вчені вважали за напівбожевільного дивака, подав свій проєкт збудувати суцільно-металевий дирижабль. Тоді, і ще довгий час згодом цю пропозицію вважали за безнадійне мрійництво. Та стрий винахідник не вгамовувався. Він знову доводив і обґрунтовував, подавав точні підрахунки і підперті солідними науковими документами висновки.

Визнали „дивака“ тільки за радянської влади. І тоді виявилось, що Ціолковський — світового значення вчений, який обґрунтував цілий ряд справді дивовижних, а проте цілком здійснених, проєктів.

Підчас святкування ювілею К. Е. Ціолковського спеціальною постановою Союзного Уряду ухвалено почати будівництво суцільно-металевого дирижабля.

На фото — модель такого дирижабля типу „ДЦ-8“, що була експонована на недавній виставці в Москві.

С В І Т У

помогою промартілей. Десятки старих і молодих циган вчаться у школах і гуртках.

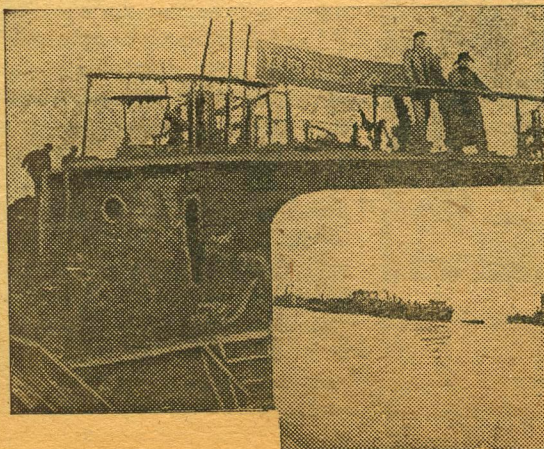
На фото: старий циган тов. Стир'ян, що працює в артлі Металопром союзу. Нижче — група циган у школі лікнепу.

„ЖЕНЕРОЗУ“ ПІДНЯТО. 31-го січня з'їзд переможців — XVII партійний з'їзд — одержав дуже видатний подарунок. В цей день герої еспровонці вивершили боротьбу за те, щоб вирвати з моря давню його полонянку — великий транспортний пароплав „Женероза“.

15 років тому затонув цей пароплав близько Новоросійська і всі спроби підняти його були марні.

Та більшовицька неполегливість кінець кінцем перемогла тут. Не зважаючи на особ-

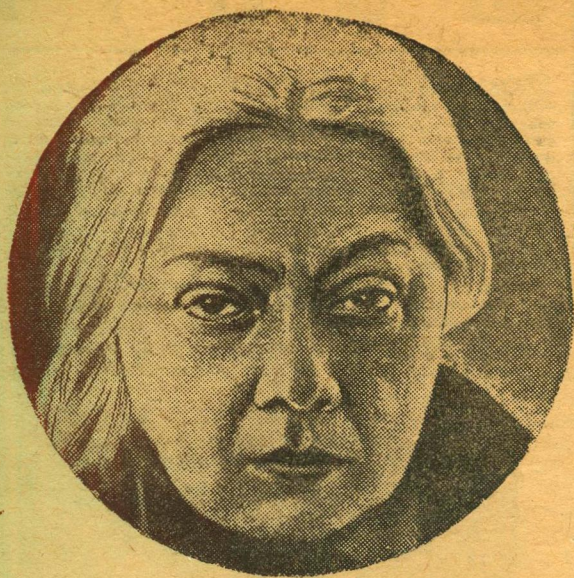

ливо несприятливі умови — зима, відомі чорноморські нрдости, шторми — роботи не припинялися і о 4-й годині ранку появилася, нарешті, на поверхні моря „Женероза“. Після капітального ремонту вона поповнить собою радянський торговельний флот.

На фотах: на шойно піднятій „Женерозі“ з'явився плакат: „Наш подарунок 17 партз'їздові“ — „Женерозу“ буксирують до Новоросійського порту.

Обкладинка роботи
худ. Л. Сідорова

Н. К. Крупська одна з найстаріших, найвідданіших працівників комуністичної партії. Недавно трудящі СРСР відзначили її 65-ти річчя з дня народження.

До оборони СРСР - батьківщини світового пролетаріату готова!

Ткаля газових сіток на харківському заводі „Серп і Молот“, ударниця т. Тібікова. Вона з перевищенням виконує свої виробничі завдання і успішно ліквідує свою неписьменність в лікнепі.

СИЛА БІЛЬШО

В гуртках Червоного Хреста робітниці навчаються військової справи

проти буржуазії. Пролетарки віденські, паризьких комунарок, як і китайські, як і віденські пролетарки, б'ються на барикадах проти світових одних лав з братами імперіалістів, б'ються з китайським Китаєм. І вони універсальні, як бійці за визволення. В нас, в СРСР жінки

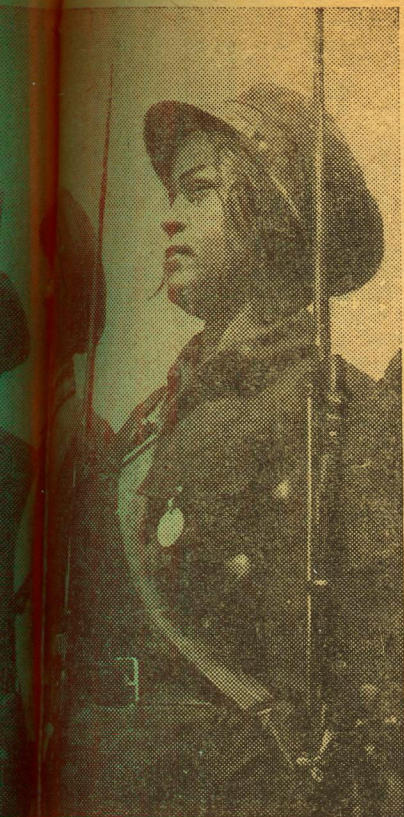
Ударна жіноча бригада ім. Постішева Харківського Електро-механічного заводу опрацьовує раціоналізаторську пропозицію щодо виготовлення реле. Пропозиція прийнята, застосована на виробництві і дасть сорок тисяч крб. економії на рік.

Восьме березня — міжнародний жіночий день, день огляду сил пролетаріату всіх країн, сил, що є невід'ємною складовою частиною пролетаріату, що бореться за своє визволення з лабят капіталістичного рабства й експлуатації. Цей день був установлений з ініціативи найстарішого й найвідданішого справі комунізму борця пролетаріату тов. Клари Цеткін 1910 року на другій конференції соціалісток в Копенгагені. Цей день був установлений саме як день мобілізації найширших трудящих жіночих мас на боротьбу

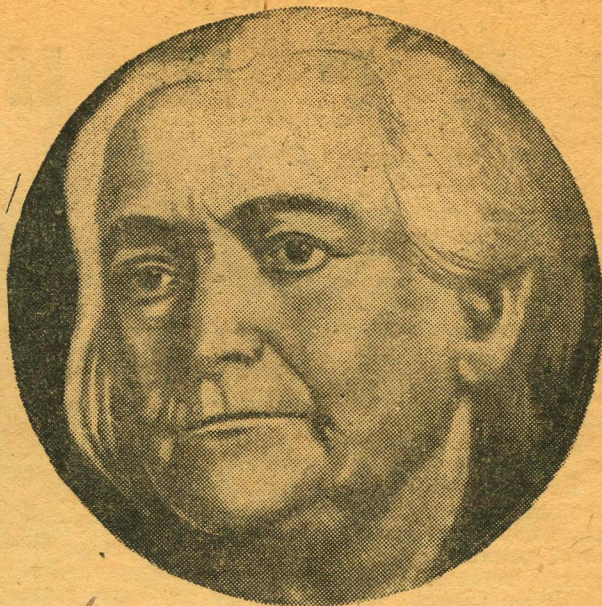
Піонерка виступає

Тов. Пучкова, ударниця апаратного цеху ХЕМЗ'у виконує план на 110%.

Клара Цеткін — ініціатор установа міжнародного жіночого дня 8-го березня.

ОЩЕ ОДИН ГАРТ

ІІ, боротьбу за диктатуру пролетаріату. Брати славетні продовжувачки справи Червоної армії, як і паризькі комунарки, брали в незабутні лютеві дні на вулицях Парижа, — б'ються вони в Україні, чинили батьками своїми проти світових пролетаріатів феодалів і буржуазії за радянської революційної боротьби пролетаріату з ярма капіталізму, за комунізм. В Україні своїх лав тисячі і десятки тисяч

— сестричка Рая Симбал з'їздом КП (б) У.

Комсомолка, краша ударниця Харківськ. Турбогенератор ого заводу т. Зайцева, 8-го березня висунена на плановика лопаточного цеху ХТЗ.

Ударниця учеби в школі лікнепу при харк. групкомі хатніх робітниць циганка Марца Михай підчас навчання.

Тов. Васильєва В. П. — біолог, доцент Всеукраїнського Бактеріологічного інституту. За активну участь у витворенні препарата проти черевного тифу нагороджена грамотою ЦВК СРСР.

прекрасних організаторів, ватажків у господарстві, політиці, науці, мистецтві Жінки в нас є: партійні організатори, директори заводів, начальниці цехів, трактористки, комбайнерки, інженери, лаборантки науково-дослідних інститутів, жінки — пілоти, чекістки, письменниці, військові командири, і т. д. і т. д.

Всі ці кадри будівниць соціалізму ростуть під керівництвом комуністичної партії і її залізного вождя товариша Сталіна.

П Е Р Ш И Й Д Е Н Ь

М а л . Г . Д У Б І Н С Ь К О Г О

Першу ручку взяв дід Роман.

Перед тим, як опустити пшкарубку п'ятірню у перекинутий через плечі гузир, він традиційно повернувся обличчям на схід, зняв шапку.

— Це ви до неба за допомогою, діду Романе?

Ліве око в нього примружене. Охвістя пожовклої бороди, підхоплене вітром з дощем, задралося ще вище.

— Жодних тобі прикмет напот со-
нечка, ідрьона палка, — буркнув за-
мість відповіді дід Роман, — змахнув
рукавом дощові краплі з лица і набрав
з гузира першу жменю шовної, як го-
рох, ярої пшениці.

Грузький чернозем встояв в себе ти-
сячі й тисячі відер волоти й знову
п'є — не дріп'ється.

Сівачам уже й так сорочки до тіла
поприлипали, а ще ж тільки перші
гони.

— Пі-і-і-шла вона така агрономиче-
ська наука ік чортовій матері! Я вам
не наймит, а Масич Семен... член кол-
госпу. Нумер бригади — четвертий. І
що завгодно — тільки не оця каша.

— Конешно, раз закон гласить, то
ми проти надранньої сівби не запер-
чуємо. Тільки бродити по коліна в гря-
зі від самісінького ранку до вечора —
благодарю покорно! Тут просто у со-
вєцької власті якась опибочка вийшла,
ідрьона палка!

Дем'янові Комару цього тільки й тре-
ба. Коли вже дід Роман почав бурча-
ти, значить ґрунт для того, щоб кину-
ти сівбу — підходящий.

Шумує вітер. За кожним помахом ру-
ки булькає в калюжах зерно. Повагом
рухаються чотири горбатих постаті з
клубками на спинах.

— А хто воно казав учора на нараді
активу, що завтра треба починати не-
одмінно? — наче сам собі задав пита-
ння Дем'ян Комар.

— Я казав. То що? — і дід Роман
зупинився. Брови йому сердито насу-
пились. — Я казав. Бригадир казав так.
І той начальник, що в метесе, і всі ми
активісти...

— Ну, то й робить собі мовчки, доки
не виконаєте свої норми, — хитро зма-
неврував Дем'ян. А коли сівачі знову
побрели ріллею — він неначе ненаро-
ком кинув: — Язиком сіяти, воно ко-
нешно... Метесе було та й поїхало, ком
ячийки секретар — десь там у теплій
хаті, актив — так собі, а ви, чотири
передовики, коім довіряють — хе-хе,
велика честь! ви місіть ріллею, бо вам
більше треба, х-хе...

— Пі-і-і-шла вона така агрономиче-
ська наука ік чортовій матері! Я вам
не наймит, а Масич Семен... член кол-
госпу. Сів моя, конешно, мета, — він
показав пальцем на той бік тін, — і я
кидаю...

Комар Дем'ян задоволено кусав зуба-
ми вийманого язиком підстриженого
вуса.

...Бригадир вихопився з виярка, гля-
нув і отетерів: на ниві — жодного сі-
вача, а на шляху біля гарби — мітинг.
За галасом трудно почути щось вираз-

не, до того ж — вітер бурхав й чвако-
тять під ногами.

— Невже зірветься?

Ось він уже не далі, як з півгін до
сівачів. Разом з вітром долітають до
нього шматки витуків.

— Закон. Обратно ж... агрономія.

— Проти? Не проти... Зачекати.. Но-
ги не витягнеш.

— Ік чортовій матері! Я кидаю...

Бригадирові все став зрозумілим. Вп-
робниче завдання з надранньої першого
ж дня зривається. Ще вчора давали
тверде слово начальнику політвідділу й
ось...

Він поспішав. Але чоботи загруза-
ють в ріллі і не дають бригадирові по-
трібного розгону.

Раптом голоси вшухли. Сердито визи-
рав з-під лоба Масич Семен, ніяково
топтався біля гарби дід Роман. Комар
Дем'ян старанно обчищав паличкою за-
ляпані халави. Зерновоз Магда, як по-
ставив на попа мішок з пшеницею, так
і лишився біля нього на гарбі ні в
сих, ні в тих.

Закам'яніли обличчя сівачів, зустрі-
путі докірливо запитливим поглядом
бригадира.

— Де причини? — запитав суворо.

— Сам бачиш, Прокопе Григоровичу.
По коліна грузнемо, а зверху ще й дощ
пиріщить, ідрьона палка. Ну, ми й по-
рішили гуртом, що з надранньою, ви-
дять, поторопилися і власть, і той на-
чальник, що з метесе. Ти, Прокопе Гри-
горовичу, чуєш, як у тебе в грудях
дух духа зашиба? Отож, яка ходня, та-
ка й робота...

Гостроверха кудлата шапка на гарбі
захиталася. Зерновоз по-молодечому
скочив з драбини та прямо до діда Ро-
мана:

— А позволте вас запитати, діду
Романе: чи соціалізм — про який
учора ми говорили — можна постройти
без труднощів?

Дем'ян Комар чмихнув собі в рукав.

— Строїть соціалізм, — почухав по-
тилицю дід Роман, — теж, мабуть, не-
легко. — І до бригадира: — Ну, при-
чому ж тут ми, Саміловичу? Я не до-
беру, куди ти ліцію гнеш...

— Та я ж вам сьогодні десять раз
уже пояснював, що цю сівбу не хтось
же видумав. І обратно ж — агрономія...
І хоч яка оце лиха година на дворі, а її
треба подолати. Пойняли?

— Пі-і-шла вона ота агрономическа
наука ік чортовій матері! — випалив
Масич Семен. — Тут ноги з багноки
не витягнеш... Сіяти просто неможли-
во й квіт!

Шумує вітер. Шарпає набряклу полу
розхристаної бригадирової свити. В зу-
бах у нього зав'язка від мішка.

Мовчки скрутив, петелькою — за гу-
зир, мішок через плече і до зерновоза.
— Насипай!

А дід Роман, як стояв зсугулившись,
так і завмер.

— Братця, товариші! А ми ж як,
ідрьона палка?

Бригадир побрів ріллею.

П І Д П О В І Т К О Ю

М а л ю н к и М. К О Р Н Е В А

Повагом посувається він все далі й далі від того місця, де щойно скінчився мітинг. Подвійний тягар сидів у нього тепер на зігнутий спині. Перший — це клунок зерна. Але що там той клунок? За мішком, щось давило важким каменем. Мучило. Вісім гектарів треба зібрати сьогодні за планом, хоч пехай замінив з неба. А вони...

Спереду, куди не кинеш оком — лавина граюка, зверху дощ.

Смілише крок, товаришу бригадире! Вальоріше помах руки! Голову вище! Поглянь ще раз на те узгір'я, де вчора ти з начальством заходив до блокпосту: «урочище біля жолоба — 28 га. Тут від горбка починати надранню. За сімю завтра 2 'X' 4 — 8 га».

— Невже кинуть?

Вітер в дощем шутав за плечима.

Ішов, не оглядаючись.

— Підуть чи не підуть?

А в мізкові викристалізовується така чітка, проста й зрозуміла «Шелая» на тому керівникові, що агітує лише словами. Ти закачай рукава по самі лікті та покажи ділом. Тоді маса за тобою, безперечно, піде».

— А що, коли кинуть?

Останній помах руки і тони кінчилися. Бригадир круто повертає назад. В мішку в нього лишилося кілька жмень пшениці. Розрахував правильно, як наспинав — якраз на одну ручку.

Права рука бавиться залишками пшеничних зернят, ліва — шодерлася до мотузки. Нарізає плече, аж щемить. Підняв голову.

— Що це?

Став, мов укопаний. Вітру не чути. Він десь бурює котиться по виярку, шарпає лице землі, але ж на узгір'ї четвертої бригади його нема.

Де ж той вітер, коли бригадирів чути кожний удар його схвильованого серця? Та хіба тільки чути йому? А тим постатям, що владно крокують йому назустріч, хитаючись з боку на бік, — їм хіба не чути?

— «Вісім га... Сьогодні бригада мусить дати вісім га надранньої, не зважаючи ні на що».

— От, Григоровичу, ми тебе й нагна-ли. А ти сердинися, ідрьона палка! — ласкаво дивився бригадирів у вічі дід Роман.

Бригадир задоволено смикнув себе за вуса.

— Лишилися ми біля гарби ні в сих, ні в тих. Кажу, товариші, як ви собі хочете, а я від закону не одступлюся. Почали ми цю сівбу не просто, а по указанню власті. І обратно ж — агрономії... Насипав у клунок, надів через плече й... час добрий!

Масич Семен і Комар Дем'ян ішли мовчки. А як скінчили ручку, Комар зняв шапку, почухався і не то сердито, не то з перертвом, вимовив:

— Фу-у-у, будь ти трижды турецьке...

Сила прикладу — буксир відсталим. Прокіп Григорович зрозумів, який великий шрам зробив він, що не прибув ранком на ниву разом із сівачами.

Та тепер уже думати про це було ніколи. Припустив помилку — виправив. Давай далі!

Сівачі замкнули бригадира в тісне коло. Прокіп Григорович чітко визначав їм новий порядок робіт.

А увечері на бригадній виробничій нараді підсумовували: десять гектарів надранньої дав перший день.

За містом, де в кінці вулиці Шмідта гойдалась остання електрична лампа, на відстані яких ста кроків від неї, стояло кілька довгих будинків. Над цими будинками здіймалися аж під саме небо високі, замурані труби цегельні Шмідта.

Темрява і тиша, як на гробовищі, панувала тепер у цегельні. Років зо

— Ну, як братався, — спитав хтось.

два тому тут ще і ввечері і вночі блищали електричні вогні, краплі робітничого поту шкварчали на розпечених до жару цеглинах, зростали гори червоної цегли, збільшувалися шмідтівські прибулки.

Цілих п'ять років Адольф місив тут глину. А тепер, у тій довгій повітці, де колись сохла цегла, тепер і сам Адольф і інші безробітні гріють свої висхлі кістки, шукають собі захисту від дощу.

Через повітку свистів холодний вітер серпневої ночі. Та й чому йому не свистіти, коли повітку будовано, щоб на вітрі могла сохнути цегла. Замість стін тільки в кількох місцях було кілька дощок, а дах підтримували грубі дерев'яні стовпи.

Безробітні під час щоденної закладали уламками старої цегли, на метр заввишки той бік повітки, який найбільше продувало. І коли наступного дня вітер починав дуть з другого боку — безробітні бідаки, круто лаючись, мусили переносити цегляну стінку на другий бік повітки.

Коли Адольф увійшов під повітку, там було вже з десяток безробітних. Одні лежали, другі сиділи на тонкому настилі соломи.

Хоч лампа була за сто кроків від повітки, Адольф, проте, помітив, як очі всіх присутніх звернулись до нього. У зведених очах мигтіли іскри далекої електричної лампи: Адольф, пронизаний зустрічними поглядами, стояв і перебігав очима по знайомих обличчях.

— Адольфе! — вигукнув чистий голос і покотився луною під повіткою.

Підвівся молодий, худий хлопець і, підбігши до Адольфа, простягнув руку.

На вузькому обличчі, кольору жовтої глини, якимсь дивним вогнем горіли чорні очі. Ближчали білі зуби.

— Адольфе! Бий тебе сила вража! Утік?

Міцно стиснулися дві руки.

— Як бачиш, Генріху, — спокійно всміхаючись, відповів Адольф.

Гурток безробітних оточив Адольфа.

Рідко під цією повіткою було чути сміх. Не було приводу для сміху; дуже добре тут знав один одного, вельми сумно, сіро і монотонно минали тут дні і ночі.

Зараз новина для пожильців повітки. Чотири місяці бувши відсутнім, бурлака знову повернувся до старої сім'ї бідаків. І цих бідаків тепер охопило бажання поглузувати з свого товариша нещастям.

— Ну, як братався? — спитав хтось.

— Ого, він там, братіку, ману кашу щодня їв і яєшнею заїдав, — зауважив другий.

— Кажуть, що там і небесними символами щодня дзвонили!

— У спину, — додав чийсь бас.

Луна сталевого сміху котилася в пустоті повітки. З усіх боків Адольф зустріє клини і насміхання.

Адольф замішався, відчув себе як на голках. Він не чекав на таку зустріч товаришів.

— Не глузуйте, ідоли, — штурхаючи інших серйозною міною, промовив Райнгольд. — Він, бачите, академію скінчив. Ну, друзяко, звернувся він до Адольфа, — коли добре скінчив курс, так будеш розумнішим, зможеш стати нашим проводирем. Тепер підемо разом...

Адольфові урвався терпеч. Твердо стиснувши кулака, замірився вдарити Райнгольда, але не вдарив. Генріх устиг схопити Адольфа за руку.

Райнгольд притих, спостерігаючи, що Адольф був далекий від жару.

І гучний сміх, що до цього розлягався в повітці, раптом завмер у нічній темряві разом з голосними співачими вітру.

Тиша.

І мислотноне завивання вітру, цю сумну тишу перетворювало на ще сумнішу.

— Йолопи! Глузуєте з нещастя ового товариша, в якому, мабуть, ви самі винні? Хто з вас не робив дурниць? — густим голосом, підкреслюючи слова, казав Циммерман.

Він хотів ще щось додати, але замовк, немов би йому раптом забракло слів.

Ввесь час він сидів, прихилившись до стінки плечима. Сидів без шапки. Його сиве волосся перебирав вітер, що продував цегляну стінку; чорними рисами рози ували його обличчя глибокі зморшки, що при блідому світлі здавалися ще глибшими. Усі сили на чмлю, присоромлені голосом Циммермана.

Адольф хвилинку постояв. Його огорнув якийсь сумнів. Нарешті він присів коло Генріха.

Час тягнувся марудно, мов дощовий черв'як по землі. Всі мовчали. Глибоко задумалися. Дехто нервово покушував соломинку. Інші тихо шарули цигарковий папером.

Раптом, як на команду, кілька пук запропонували Адольфові по цигарці. Адольф підвів голову, глянув товаришам в очі, що блищали повеселілими вогниками.

Адольф узяв цигарку у Райнгольда. Той усміхнувся. Адольф відповів тим самим.

Блиснув жовтим вогником сірник і переходячи з рук до рук п'ять разів спиняючись, загас у другому кінці.

Жевріло п'ять цигарок. Чорний дим клубами слався по рідкій соломі, немов хвилюючись од вітру, що навально дмухав поверх цегляної стіни, підхоплював цей устий дим і з свистом вилітав геть.

— Дай покурити...

— Не викури всю, бегемоте!..

То там, то сям, тихо шепотіли голоси. Наполовину спалені цигарки переходили до других уст.

Нік тин впливав на нрви. Напружений настрій спадав. Один другий зачинав розмову. Але розмова не в'язалася.

І знов мовчанка.

Тільки один дід тихо, ні на кого не звертаючи уваги, хриплим голосом щось оповідав.

Адольф придивився до нього і пізнав — старого Гору.

Осклавши навхрест ногі, він сидів на соломі. Мутні сльозові очі дивилися з глибоких западин.

Дош міцнів. Госинілі губи старого ворухнулись в такт музиці дощових краплин.

Як тільки всі замовкають, він починає оповідати.

Він оповідає:

— Так... третій рік без праці. Так... третій, третій... рік, не дні, не тижні, а роки... без праці, без хліба. Три місяці тому, так три... як сьогодні пам'ятаю, ранком вишов шукати роботи. Вишов... Дома лишилися син, його жінка, дванадцятилітня дочка, моя маленька красуня і дев'ятирічний хлопець. Син теж два роки без роботи. Молодий чоловік, гірник. Але що з того, Що? Що? Молодий і старий гинь без роботи. Лю-

дину створено для праці. З власного поту будемо їсти хліб... чи як там... З поту... без роботи нема хліба. А молоді вдома плачуть. Бачив, як син худів, марнів. Хто... хто знає, до чого може привести людське вічне горе... коли б я знав.

...Але ж, я не знав... так, так, не знав. Гм... Здавалося ж, витерпіли два роки, зможемо терпіти й далі... Коли повернувся ввечері двері були розчинені, а в хаті галас. Убийтов захеканий. Скрізь кров... тече кров... темна кров.

...Здавалося все своє оповідання старий присвячує

Мені в очах стало темно... Прихилився до стінки. Бачив як одні з сусідів тримали сина, другі зв'язали йому руки. Так, бачив усе, усе бачив... Було б краще, щоб мої очі цього не бачили. Через шов язика сочилася кров. Закривавлене обличчя, очі звірячі, звірячі... На долівці в калюжі крові мати, дівчинка й хлопець — не живі. Коло них скривавлений револьвер. Револьвер, кажуть, захлинувся кров'ю трьох істот. Син бритвою порізав собі ягоди. Але не встиг порізати з собою, сусиди почули стрелянину. Швидко зашили йому рани. Тепер він у в'язниці. Мій син, якого я виростив, якого я любив, — убивця. Убив сина, матір, донечку... цю любов синьооку пташинуку...

Здавалося про все це він розповідав для тої чорної осінньої ночі, що, огорнувши велике місто, тисячами, голодних безробітних, які ховалися під мостами та на руїнованих, несла дріт вітри з дощем та мляккою, а багатіям, у центрі міста, у залитих електрикою готелях, театрах, кав'ярнях, шантажах — хви-

лини радощів, палкого кохання, рапту.

Здавалося: все своє оповідання старий присвячує ночі.

Пло старого було таке зморене, виснажене, що воно нагадувало кістяк, обгнаний жовтою шкірою. Здавалося, що всі почуття в ньому зникли.

Проте, з очей старого безупинно котилися сльози, висли на кінці його бороди великими краплями, жахливо блищали і викликали печучий біль і жаль у присутніх.

— Збожеволів старий, від горя збожеволів, — тихо шепотів Генріх на вухо Адольфові.

Нічого не відказав Адольф. Він уважно поглянув на старого, ніби хотів перевірити, чи правду каже Генріх. Він все слухав, слухав, хоч старий уже двічі закінчував своє оповідання і розпочин в знову.

Віль, не втерпів і нервово скрикнув.

Замовчи, старий! Хоч уночі дай спокій.

Старий здригнувся, на хвилиночку затих, але вуса його рухалися, як і раніш.

Вітер заводив свій осінній плач, якому акомпанували дощові краплі, що падали з доном із даху.

А старий знову почав дедалі голосніше розповідати.

Адольф стомленими очима оглянув зморених безробітних і перед ним встала вчорашня камера в'язниці в якій ні якийсь час сидів разом з кримінальними в'язнями... а нарах лежать люди з пожовклими запаленими обличчями, тільки очі виблискують. Вся камера, а в ній було десять чоловіка, слухали з напруженою увагою, з блискучими очима, з яких сипалися іскри ненависті і помсти.

Адольф нервово потер рукою лоба.

Сьогодні для нього перша ніч на волі. На волі, де... навколо нього такі самі бліді істоти, погляди голодних очей, повних помсти і тихий голос збожеволілого старого. Там, у в'язниці, він лежав на дошаних нарах, а тут, на волі, лежить на вогкій землі, там, у кам'яній клітці, нема вітру, а тут, у цій повітрі, холодний осінній вітер гне і ламає людину, там щоранку діставав миску водянистого кулішу і шматок хліба, тут, на волі, як тільки настане ранок, голод змушує порпатися на смітниках, по дворах багатих будинків, або випростати руку, на вулиці просити ласки, і то нишком, непомітно, бо заборонено жевратити. Дозволено тільки помирати з голоду — на те дано волю в повному розумінні цього слова.

Не вперше Адольфові тулитися під цією повіткою, не вперше він бачить тут виснажених людей, але раніш на все це він дивився як на страшенне, нагале лихо, яке не знати звідки прийшло, і яке, зрозуміло, мине коли настають крадіж часи, про які так люблять люди розводитися. Треба, мовляв, тільки потерпіти, почекати.

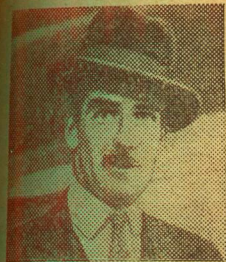
Сьогодні ж Адольф уже інакше до цього ставився. Він ще не зрозумів гаразд тих почуттів, що тепер колихнули всім його нутром. Як вихорі кружляли його думки. Вони приходили з якоїсь туманної далі, наближалися, ставали все більш і більш виразними.

Переклав з російської ГІЛЬОВ.

Всесвітня Ілюстрація

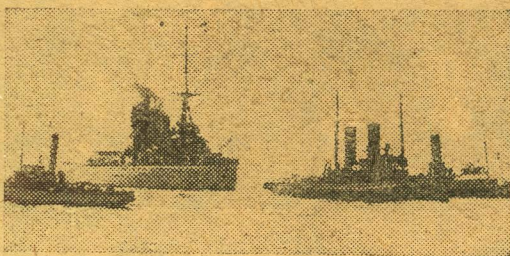
А Н Г Л І Я | Я П О Н І Я

„НЕЛЬСОН НА МІЛІНІ. Вся ку нагоду використовує англійська преса для дедалі галасливішої агітації за морські озброєння. Коли нещодавно промайнула звістка про те, що один із найкращих англійських дредноутів „Нельсон“ сів на міліну, з цього дрібного факту зроблено несподівано—парадоксальний висновок про потребу дальшої модернізації військового флоту і посилення його рядом допоміжних

суден. Немов на додаток до японських уболівань про „кризу 1935 року“, твердобі газети зарясніли статтями про потребу підготуватися до конференції 1935 року. Для початку висувається ідея закласи кілька десятків нових суден, що удутъ важчим аргументом при нових переговорах.

На фоті: три буксири намагаються витягти дредноут „Нельсон“ з мілини.

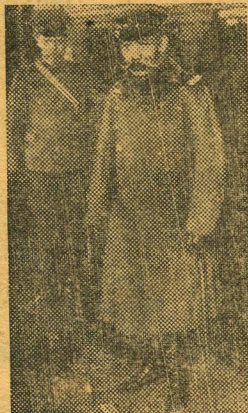

„ЧЕСНИЙ МАКЛЕР“. Три години відвідав товариш містра закордонних справ Англії Іден. у Парижі, Берліні й Римі накидав Іден англійську сену так званого „розброєння“. Вона не випадає з стередавніх традицій англійської політики, а саме—послабити ісіх суперників, щоб залишити за Англією роль арбітра. Врівноажити французьку силу деяким збільшенням німецьких озброєнь—така ось вона ідея англійського нахерства. А вітм, місія ця скінчилася повним провалом. Минувши ті часи, коли Англія могла диктувати свою волю зматалним державам європейського континенту.

На фоті — Іден.

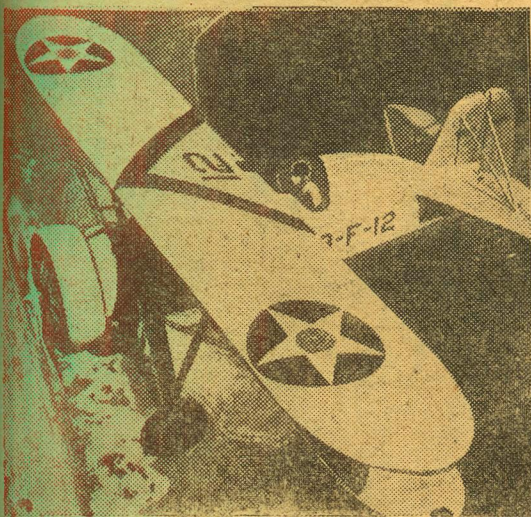
ПОСЛАНЕЦЬ „ЗАСПОКОЄН НІЯ“. Дано вже керівні японські дипломати декларували своє бажання надіслати до США „місію доброї волі“, щоб довести недовірливим американцям дружні наміри Японії. Ця наскрізь лицемірна пропозиція зустріла однак дуже холодний прийом в Америці. Тоді обмежились на тому, що вирадили до США нового посла Саїта (однофамілець колишнього прем'єра), якому дано завдання всіляко заспокоювати американську громадську думку, не зв'язуючи водночас себе ніякими зобов'язаннями. Цю делікатну місію Саїто схарактеризував такими словами свого першого інтерв'ю:

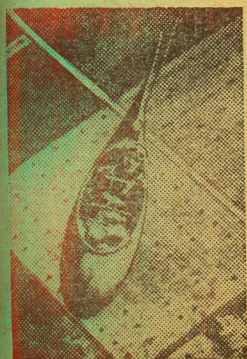
бажана кандидатура для війовничих фашистських кил. Він, до речі, є близький друг відставного міністра Аракі, якого посилено висувають на роль керівника уряду фашистської диктатури. На фоті—ген. Хаясі.

„Я приїхав щоб випити віскі з добрими янкі і дружньо побалакати з ними“. Сказано весело, але навряд чи переконливо в світі японських готувань до тихоокеанської війни. На фоті — Саїто.

А М Е Р И К А

ВІРАЦІЯ ІМПЕРІАЛІСТИЧНОЇ ВІЙНИ. Виськовава і ця США рухається вперед стійками. Відтоді як в програмі 1933 року поставлено завдання зробити авіацію США найдужчою в світі, будівництва літаків набрало справді „американського“

розмаху. І не тільки кількісно але й якісно. Три тисячі конструктивних працівників тільки на завдання військового міністерства. Десятки нових типів літаків—розвідників, винишувачів і бомбовозів запроєктовано й випущено менше року. Основна конструктивна гимога що подється до них—це швидкість льоту і особливо дальохідність. У неминучій прийдешній війні з Японією найбільше придатуться саме ті типи бойових машин, що зможуть без посадок перекрити простори Тихого океану.

На фоті: (згори) новий тип винишувача, що брав участь у маневрах в січні 1934 р. і (нижче) фото розвідча „коліска“, що спускається з борта дирижабля. Коли треба зробити розвідку, дирижабль забирається високо за хмари, поза зоною артилерійського вогню і спускає спостережача в показаний на малюнку спеціально пристосований „колісці“.

В № 6 „Всесвіту“ читайте „Лютневі дні у Відні“

ПОЛЬЩА

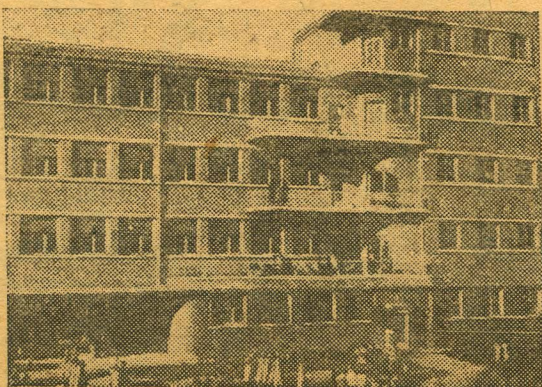
ВІКНО В КОРИДОРІ. Вихід до моря, що його дістала Польща наслідком світової війни, так званий „коридор“, давав доступ до порту Данціга, що був перетворений на „Вільне місто“. Таке розв'язання проблеми не цілком вдовольнило польську буржуазію, що заходилась будувати свій власний порт Гдиню, розташований в кількох десятках кілометрів від Данцігу. Будівництво цього самостійного „вікна“ з коридора посунулось уже далеко вперед. Товарооборот Гдині на-

доганяє Данціг. Там же влаштовано і велику військово-морську базу.

На фоті: новий морський вокзал у Гдині, що його недавно здано в експлуатацію.

Т У Р Е Ч Ч И Н А

БУДІВНИЦТВО НОВОЇ ТУРЕЧЧИНИ. На святкуванні десятиріччя Турецької республіки радянським гостям показано нові промислові і культурні будівлі, що відчуть про певні успіхи країни, яка визволилась від опіки імперіалістів і почала розвивати своє господарство.

На фоті: новий будинок жіночого інституту збудований в Анкарі.

ЮВІЛЯРАМ ФІЗКУЛЬТУРА!

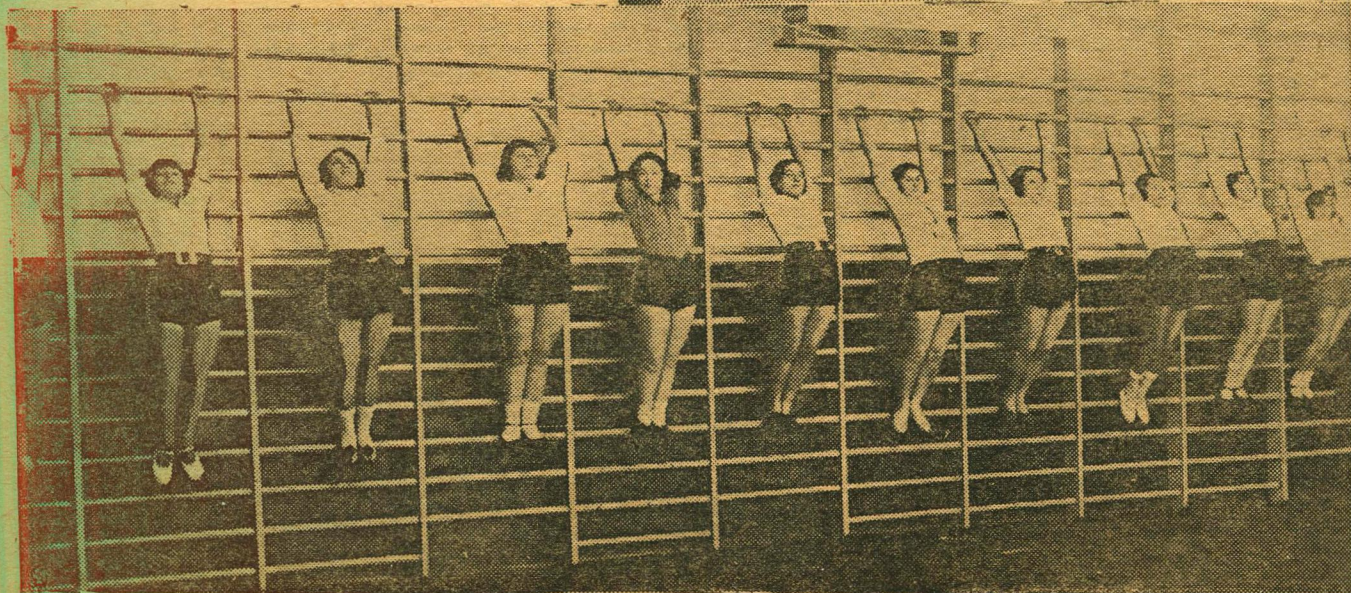
Недавно Радянська Україна відзначала десять років існування і багато - корисної діяльності рад фізичної культури.

Годі порівнювати тодішній — десять років тому — рух невеличких гуртків, що самотужки („всяк молодець на свой образец“) бралися до фізкультури — з сьогоднішніми мільйонними фізкультурними організаціями.

Фізкультурний рух перекинувся вже і в колгоспи. І хоч тут ще зроблено зовсім недостатньо, але початок є, і чимало вже поміж колгоспних фізкультурників пишаться значками ГПО.

„Соціалістично вихований, фізично дужий пролетар і колгоспник будуть ударниками-будівниками безкласового соціалістичного суспільства, міцними крицевими захисниками неприступних кордонів країни Рад“, — сказано в привітанні від ЦК КП(б)У з нагоди десятиріччя.

На фотках: колони лижвоянок (вище) і фізкультурних організацій харківських заводів (посередині) під час парадів в міському парку з нагоди десятиріччя. Внизу — іраша жіноча гімнастична команда 37 харк. ФЗС під час вправ на шведській стіні

ЦУКЕРКИ

Порох і пил відкрили архів фабрики. Змусили пил і переїз очима засяють лаковані фарби папірців. На кожному ви побачите напис: «Ж. Б. и К-о» та трикопийного орла. Колишні ці папірці обгортали цукерки, бісквіти, шоколади, заповнюючи кишені Жоржа Бормана з компанією — дзвінким золотом: через лавис, злітні робітників, через їхню важку працю по дванадцять годин на добу коло верстатів.

Рік-рік провадили запис, занотовували кроки розвитку компанії Ж. Бормана.

Спалахнула революція. За кордон утік Борман з пайовиками.

Тепер та фабрика носить назву КО-ФОК, але це вже не та напівкустарна кондитерська цукерок, що була 16 років тому. Перейшовши у власність пролетарської держави фабрика за роки революції зовсім зновилася, стала великим, повністю механізованим підприємством харчової промисловості.

***

Лист кінчався так:

«...Отже, Онуфрію, ми здійснили пошук Сталіна. Ми, твої колишні односельчане, зробили колгосп більшовицьким. Ми йдемо до заможного життя. Від тебе, від твого колективу залежить допомоги нам.

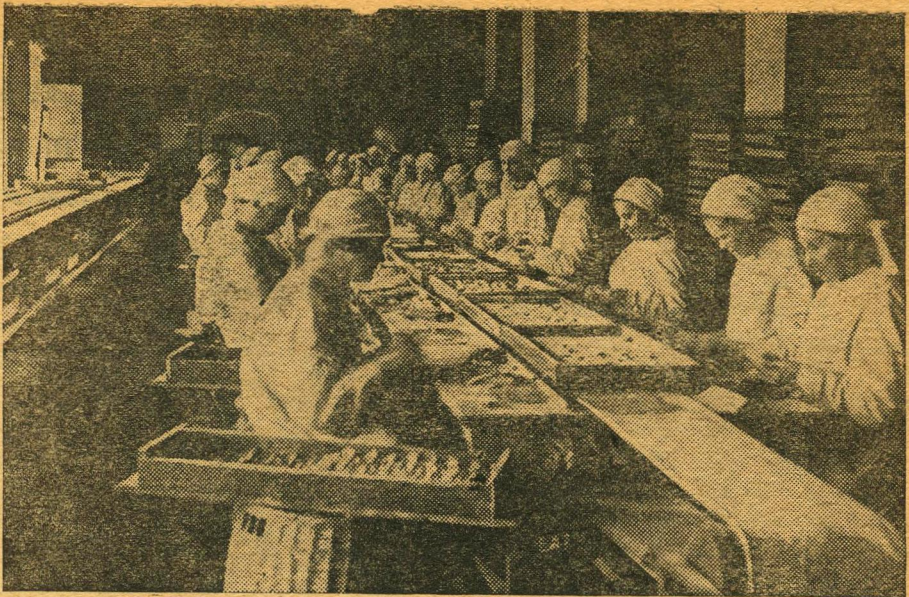
«Ви повинні збільшити виробництво кондитерської продукції. Цукерка бо, як і бісквіт і мармелад, посіли своє місце в харчовому бюджеті колгоспників».

А коли скінчився робітний день і давник, пролунавши по цеху, нагадав про кінець роботи, Онуфрій стояв у червоному кутку і голосно шовторював рядки з листа свого друга.

Колективний лист, надісланий на село, був такий:

— «Шановні товариші колгоспники! Лист, що його одержав Онуфрій — це не тільки лист приятеля. Ми, кондитери, розцінюємо його, як лист колгоспу до робітничого колективу кондитерської фабрики, через те й одищуємо вам от що:

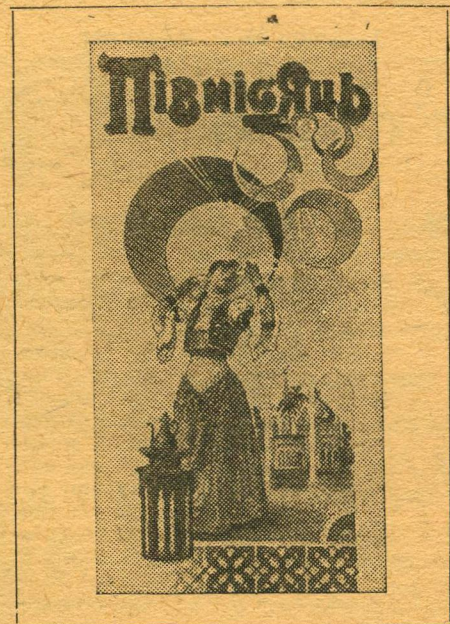
Жорж Борман і Кромський виробляли на рік 1192 тонни кондитерських виробів, то ми тільки за січень 1934 року виробили 2,585 тонн продукції. Ми тепер не дрібна, напівкустарна фабрика,

П о к о т о ч н и й ц е х К о ф о к у

а велетенська харчової промисловості Харкова.

Ми б'ємося за якість виробів. Недарма бо дегустаційна комісія Наркомстачання СРСР визнала наші цукерки за найкращі в Союзі. Наша продукція розходить так: половина на село, половина в Донбас, Харків та на залізницю. Ми обслуговуємо своїми виробами

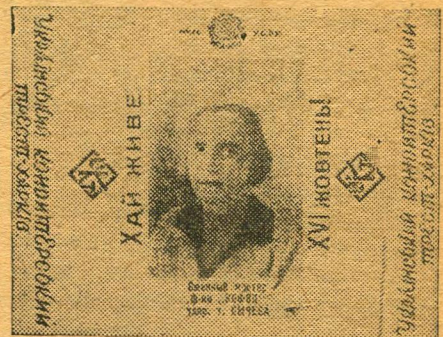

На чий смак розрахована ця «східна краса», що на обгортках бісквітів виробництва К о ф о к у

ми не тільки Україну, а й ЦХО, Крим та Північний Кавказ».

***

Розгорніть альбом обгортки цукерок, шоколаду, що їх виробляє харківський КОФОК — найбільша кондитерська фабрика в Союзі. Ви побачите: «Тузик», «Лулу»... На «Тузику» велике серце й сотня дрібних сердець. Або ось бісквіт «Півмісяць». Жалюгідна екзотика: гарем, п'ять дрібних і один великий півмісяць, кілька шостикутних вірок та «східна красуня» на передньому плані.

Якщо вже на цукеркову обгортку потрапить ударниця—П' обличчя отак от спотворю ю т

Бісквіт — «Отелло» — невдала спроба показати класичну драму в одній картинці.

Або: печиво сумішка — «Ідеал» — Юнак у смужастих штаних зриває і подає троянди якійсь дивно зодигненій жінці, що затулила соромливо очі.

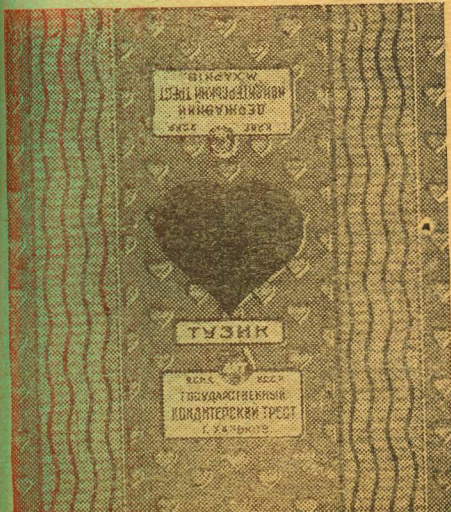
Правда, художники віддають дань і таким темам, як «Дітипрельстан», «Аврора», «Ювілейна», «Снайпер», проте, ці обгортки виконано жакливо, художньо недосконало. Папір тоненький, через нього проходить фабра, псує цукерку.

Проблему доброї цукерки ми розв'язали. Широкий споживач — робітники, колгоспники — поповнюють свій харчовий бюджет доброякісними високосортними кондитерськими виробами. А от проблема художнього оформлення кондитерських виробів потребує розв'язання.

М. Д-й.

Ударників на цукеркових обгортках друкують неохайно

Безідейний «Лулу - тузик». Кому й що ця цукеркова обгортка говорить?

Вірш

ІГОРЯ

МУРАТОВА

БАБУСЯ

Знаєте, коли дощ...

Власне — дощик.

Ну, просто — мжичка;

А може не мжичка — мокрий сніг!
І на асфальті тисячами ніг
Розвезено сльоту — біля крамнички
Стара-престара бабуся.

Коли

Дивиться вона в обличчя ваше
так і здається — почне: "А були
тоді ми ще з дідом" — й засне;
не докаже.

Така собі з кошиком,

у хустину

кошлату запнута,

маненька суха:

— „Оце прихала, каже, до сина
так де вона Хемза та, внучок, га?
А „внучок“, дивлюся, всміхнувся
слизько

краватку поправив і:

— „Що дожилає?"

Кажеш у гості — а живеш неблизько...

Синку б сальця? а сальця то — зась!

Кажеш: у гості Не той... Не

здорово...

Понев'яємось, ех!.. ну йди.

А „внучок“, бачу, так літ за сорок
і виправі, інглет, хоч куди!

Бачу по всьшці,

чую по тону —

і слово то ХЕМЗ —

йому в серце ніж.

й краватка — погожо сидить...

ось, в поганах...

йому, я гадаю було зручніш!

Так ось —

над бровами

зморшка крута

лягла.

Подивись на бабуся всохлу

і: „що ж і, а раніше було же так;
раніш пам'ятаю..."

— „Бодай воно здохло,

онучку“, раніше ото тво..."

... Онучка здригнувся. Зблід. Ощери-
ривсь.

Пішов.

— „Ну а Хемза та, — де ж вона є?
спитуюсь піду он в мільйонера..."

Пішла на майдан.

Подалась від крамнички

„Бодай воно здохло..."

.....

Базар ряснів.

— Знаєте, коли дощик, мжичка?

Власне — не мжичка: сніг...

ШАХИ Й ШАШКИ

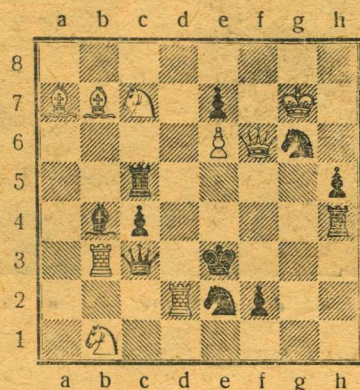
За редакцією О. О. Алексіна

КОНКУРС Н РОЗВ'ЯЗАННЯ ЗАВДАНЬ

Продовження див. №№ 113

Завдання № 9. П. Зонненфельда

(„L'Italia Scacchistica")

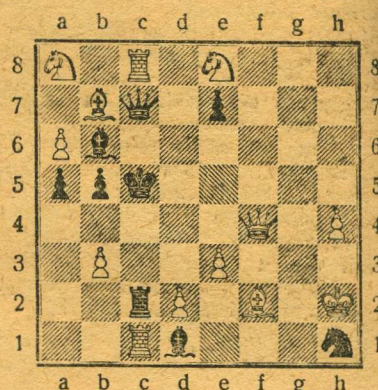

Білі: Кр g7, Ф f6, Т b3, d2,
C a7, b7, К b1, c, П e6. (9)
Чорні: Кр e3, Ф c3, Т c5, h4, C
b4, К e, g6, П. c4, e7, f2, h5. (11)

Мат за два ходи

Завдання № 10 Ф. Новеярке

(„L'Italia Scacchistica")

Білі: Кр h2, Ф f4, Т c1, c8, C b7,
f2, К a8, e8, П. a6, b3, d2, e3, h4. (12)
Чорні: Кр e5, Ф c7, Т c2, C b,
d1, К h1, П. a5, b5, e7. (9)

Мат за три ходи

Завдання № 11. Шіпмана

Білі: кр e8, Ф c, C f7, П. e5. (4)
Чорні: Кр h8, C h6, П. b1, g5, h7 (5)

Мат за 3 ходи

Завдання № 12. В Гальцгаузена

Білі: Кр g3, Т d4, К c8, d8, П. b7. (5)
Чорні: Кр e8. (1)

Мат за 3 ходи

Х Р О Н І К А

■ Всеукраїнський шахматний турнір молоді почався. Фінал з 25 квітня по 10 травня

У фіналі візьмуть участь (в попередніх групах) 22 чол. переможці обласних турнірів (по 4 від Харківської і Київської обл., по 1 від Львівської і Дніпропетровської, 2 від Одеської, по одному від Вінницької і Чернігівської обл., 1 від АМСРР) і 3 переможці турніра молоді УВО; в групі переможців 12 чол. 6 із попередніх груп і 6 персонально запрошених майстрів: чемпіон СРСР Ботвінник, Рюмін, Мазель (Москва), Кірилов (Харків), Раузер і Константинопольський (Київ).

■ Республіканська кваліфікаційна шахматна комісія ВРФК України про-

вела облік шахматистів України вищої кваліфікації. На обліку є: п'ять майстрів — Богатирчук, Константинопольський, Раузер — Київ, Кірилов — Харків, Селезньов — Сталіно; шахматистів 1-ї категорії — 44 (на Харківщині — 21, на Київщині — 8, на Дніпропетровщині — 5, на Одещині — 5, на Донеччині — 2, на Вінниччині — 2, в АМСРР — 1); шахматистів 2-ї категорії — 119 (на Харківщині — 53, на Київщині — 5, на Дніпропетровщині — 12, на Одещині — 13, на Донеччині — 5, на Вінниччині — 1).

■ VIII Всесоюзний шахматно-шаховий з'їзд і віднесені до нього все-союзні і міжнародні змагання відбудуться у Москві восени цього року.

ЗАКОРДОНОМ

■ За повідомленнями закордонної преси матч на світові першість Альохін-Боголюбов відбудеться у квітні-травні в південній Німеччині (Мангейм, Карлсруе, Баден-Баден).

■ Чемпіон світу Ахьохін відбув з 18 листопада по 20 грудня велике шахматне турне по Чехословаччині. В 29 сесіях одночасової гри він зіграв 1402

партії з результатом +1030, -130: 234 нічиїх (82,38%)

Порівнюючи ці результати з результатами гри Флора в СРСР можна зробити безпомилковий висновок про чимало вищий рівень гри у нас проти Заходу, особливо, якщо взяти до уваги, що Чехословаччини вважають щодо шахмат дуже сильною країною.

к сведению лечебных учреждений!

«МОСОБЛХИМПРОМСОЮЗ»

ХИМИКО-ФАРМАЦЕВТИЧЕСКАЯ ФАБРИКА

„Гален-Москва“

МОСКВА, 55-БАХМЕТЬЕВСКАЯ УЛ. 2-й ВЫШЕСЛАВЦЕВ ПЕР., 6-А.

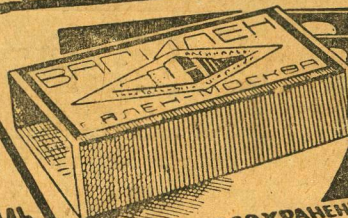

Секаровская жидкость
(Вытяжка из семян желез)
Разреш. НКЗ № 8362
применяется против истощения,
упадка сил, полового бессилия
и неврастении во всех ее видах

Активированный уголь
«КАРБОЛЕН»

В ТАБЛЕТКАХ, КРУПИНКАХ И В ПОРОШКЕ ДЛЯ
ВНУТРЕННЕГО УПОТРЕБЛЕНИЯ. Разреш. НКЗдрав № 4211
РЕКОМЕНДУЕТСЯ ВРАЧАМИ ПРИ РЯДЕ ЖЕЛУДОЧНО-
КИШЕЧНЫХ ЗАБОЛЕВАНИЙ, — ПРИ ПРОЦЕССАХ УСИЛЕННОГО
КИШЕЧНОГО СВАЖИВАНИЯ, ПРИ АРТЕРИОСКЛЕРОЗЕ, ПРИ
СТРАВЛЕНИЯХ ЖЕЛТОМ, ГРИБАМИ, НЕДОБРОКАЧЕСТВЕН-
НЫМИ ПИЩЕВЫМИ ПРОДУКТАМИ, В ГИНЕКОЛОГИИ
ПРИ СЕПТИЧЕСКИХ АБОРТАХ И КАК ПРИСЫПКА
ПРИ ГНОЙНЫХ РАНАХ И ПЛОХО-ЗАЖИВАЮ-
ЩИХ ФИСТУЛАХ.

ДЛЯ ПРЕДОХРАНЕНИЯ ОТ
БЕРЕМЕННОСТИ ВЫПУЩЕНЫ ВАГИНАЛЬНЫЕ ШАРИКИ
«ВАГИЛЕН», ПРИГОТОВЛЕННЫЕ НА ПРОТИВОЗАЧАТОЧ-
НОМ ПРЕПАРАТЕ ХИНОЗОЛЕ. РАЗРЕШ. НАРКОМЗДРАВ.

ПРОДАЖА ВО ВСЕХ АПТЕКАХ И МАГАЗИНАХ САНГИГИЕНЫ СССР

ПРИ ОТСУТСТВИИ НА МЕС-
ТАХ ЗАКАЗЫ ИСПОЛНЯЮТСЯ
ПРИ ПОЛУЧЕНИИ ЗАДАТКА В
50% ПОСЫЛОЧНОЙ КОНТО
РОИ «ГОРТ» — МОСКВА,
МОСКВЕРЕЦКАЯ УЛ. 26/

НА СУММУ СВЫШЕ 200 РУБ. ЗАКАЗЫ МОГУТ
ВЫПОЛНЯТЬСЯ НЕПОСРЕДСТВЕННО ФАБРИКОЙ

„НОТЫ-ПОЧТОЙ“ Центральный нотный магазин **МОГИЗ'а**

Москва, Центр, Неглинная, 14. Телефон № 3-69-31

ВЫСЫЛАЕТ ИСКЛЮЧИТЕЛЬНО НАЛОЖЕННЫМ ПЛАТЕЖОМ БЕЗ ЗАДАТКА

Самоучители и школы для музических инструментов
(по нотной и цифровой системам)

1. Гитара 7-ми стр. — Иванов	3-45
Мандолина — Александров	1-50
Балалайка — Илюхин	1-00
„ — Луканихин	2-00
Гармоника 2 х рядн, венская, 21 кл., 12 бас., русско-нем. строй — Сергеев и Голубев	1-50

По нотной системе

Баян 52 клав. 90 басов — Гладков и Голубев	4-00
Фортепиано — Бейер	3-75
Мандолина или 4-х стр. домра — Розов	4-40
Скрипка — Брож, ч. I	3-00
Скрипка — Берно, ч. I	4-50
Виолончель — Ли	5-00

Труба или корнет — Орвид	6-00
Флейта — Платонов	8-50
Волторна — Шоллар	4-75
Кларнет — Блатт, ч. I	4-00
Труба „Б“ или „Ц“ — Китцер	7-50

- Основы МУЗЫКАЛЬНОЙ ТЕХНИКИ —
Драгман, вып. 1-й: корнет, труба,
тенор, баритон (кларнет) 4-00
вып. 2-й: бас „Б“, альт,
волторна 4-00

Портреты композиторов: Бетховен,
Шопен, Моцарт, Григ, Чайков-
ский, Глинка, Римский-Корсаков,
Мусоргский и др., размер 18х24

ЦЕНА КАЖДОГО ПОРТРЕТА по 1 р. 25 к.
Те же портреты, формат открытки по 35 к.

КАТАЛОГИ ВЫСЫЛАЮТСЯ ПО ПЕРВОМУ ТРЕБОВАНИЮ

НКОЗ — УССР

ТРЕБУЙТЕ ВСЮДУ:

УКРКУРУПР

ВО ВСЕХ КИОСКАХ, РЕСТОРАНАХ,
СТАНЦИОННЫХ БУФЕТАХ,
В АПТЕКАХ МИНЕРАЛЬНЫЕ ВОДЫ:

ЛУЧШИЙ СТОЛОВЫЙ НАПИТОК

РЕКОМЕНДУЕТСЯ

МИРРАД

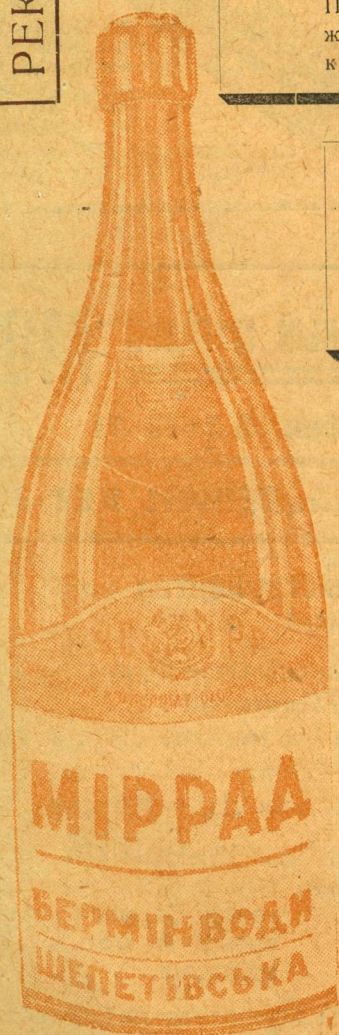
При заболеваниях: желудочно кишечного тракта,
катарра желудка с пониженной кислотностью,
болезнях печени, желчных путей и подагре

БЕРМИНВОДЫ

При заболеваниях: почек, почечных лоханок,
желудочно-кишечного тракта с повышенной
кислотностью, болезнях обмена веществ

ШЕПЕТОВСКАЯ

При заболеваниях: почечных лоханок,
обмена веществ, катаррах желудка и кишок

ЦЕЛЕБНЫЕ СВОЙСТВА
МИНВОД УКРАИН-
СКИХ ИСТОЧНИКОВ
ПОДТВЕРЖДЕНЫ
МНОГОЧИСЛЕННЫМИ
НАБЛЮДЕНИЯМИ
ПРОФЕССОРОВ-
СПЕЦИАЛИСТОВ

ЦЕНТРАЛЬНА НАУКОВА
БІБЛІОТЕКА

ТРЕБУЙТЕ
СООТВЕТСТВУЮЩУЮ
ЛИТЕРАТУРУ

РЕКОМЕНДУЕТСЯ

ЛУЧШАЯ ЛЕЧЕБНАЯ ВОДА

С ЗАПРОСАМИ ОБРАЩАТЬСЯ: г. Харьков, Горяиновский пер., № 12, Укркурупр, тел. 3-41-84

ОПТОВЫЙ СКЛАД В ХАРЬКОВЕ: ул. Свободной Академии, № 47